

Handreiking versnelling vervanging asbestdaken van niet-commercieel maatschappelijk vastgoed

Programma versnelling vervanging asbestdaken
Provincie Overijssel

Versie 11 november 2019

Inleiding

Vanaf 2024 is het verboden een asbestdak te hebben. Alle pandeigenaren met een asbestdak moeten voor die tijd een keuze maken op welke manier aan het verbod kan worden voldaan. In veel gevallen is dakvervanging noodzakelijk omdat het pand behouden moet blijven. Dakvervanging is een ingrijpende gebeurtenis waar pandeigenaren niet dagelijks mee te maken hebben. Veel vragen over de asbestdaken, regelgeving en financiering komen veelal eerst bij de gemeente terecht. Die hebben vaak al contacten met eigenaren vanuit andere beleidsvelden zoals sport en cultuur. Gemeenten spelen een belangrijke rol in de ondersteuning van deze eigenaren en vormen het verbindend element tussen pandeigenaren, marktpartijen, belangenorganisaties en overheden. Om ambtelijk medewerkers te ondersteunen is deze handreiking voor pandeigenaren van maatschappelijk vastgoed gemaakt.

Definitie

Maatschappelijk vastgoed is een verzamelbegrip voor panden met een publieke functie op het gebied van onderwijs, sport, cultuur, welzijn, maatschappelijke opvang en/of zorg-medisch. We maken onderscheid tussen drie groepen maatschappelijk vastgoed:

- (semi)Publiek maatschappelijk vastgoed: gebouwen in eigendom van overheden en professionele organisaties zoals zorginstellingen en woningbouwcorporaties
- Commercieel maatschappelijk vastgoed: gebouwen met een maatschappelijk functie die commercieel worden geëxploiteerd
- Niet-commercieel maatschappelijk vastgoed: gebouwen met een maatschappelijke functie zonder winstoogmerk zoals verenigingen, stichtingen.

Deze handreiking richt zich specifiek op ondersteuning van pandeigenaren van niet-commercieel maatschappelijk vastgoed.

Noodzaak tot vervanging

Asbestdaken vormen een gevaar voor de volksgezondheid. Het gebruik van asbest is vanaf 1993 verboden in Nederland. De gezondheidsrisico's van asbestdaken nemen door verwerking en slijtage toe na 15 tot 20 jaar gebruik. Daarom is het hebben van een asbestdak vanaf 2024 verboden en moet het voor die tijd zijn verwijderd. Panden met maatschappelijke functies kenmerken zich vaak door grote bezoekersstromen met soms kwetsbare groepen (kinderen) waardoor het gezondheidsrisico extra aandacht vraagt. Daarnaast liggen panden met een maatschappelijk functie veelal in stedelijk gebied waardoor verwijdering extra urgent is.

Rol van de gemeente

Iedere gemeente kan zelf een rolinvulling definiëren waar het gaat om de inzet op het gebied van maatschappelijk vastgoed. Aan de hand van het beleid, collegeprogramma en eventueel het plan van aanpak kan worden weergegeven op welke manier de gemeente de rol van verbinder en versneller wil invullen. Elke gemeente zal daarbij zijn eigen accenten en prioriteiten willen leggen. Door dit vast te leggen ontstaat duidelijkheid over wat pandeigenaren kunnen verwachten.

Aandachtspunten: gemeentelijke instrumenten, beleid, en contactpersonen.

Vanaf 2024 is de gemeente belast met de handhaving van het verbod op asbestdaken. Dat betekent dat pandeigenaren die hun asbestdak niet hebben verwijderd kunnen worden gedwongen dat alsnog te doen op straffe van een boete of dwangsom. In de aanloop naar 2024 wil de gemeente pandeigenaren bewustmaken van het verbod en inzicht geven in de handelingsperspectieven op basis van experimenten die in de loop van de tijd zijn ontwikkeld. Daarnaast wil de gemeente een platform bieden waar vraag en aanbod van de sanering van asbestdaken bij elkaar kan komen.

Leeswijzer

Deze handreiking bestaat uit de volgende delen:

- Informatie over en een overzicht van handelingsperspectieven voor eigenaren van niet-commercieel maatschappelijk vastgoed,
- Stappenplan dakvervanging voor eigenaren van maatschappelijk vastgoed,
- Gemeentelijke ondersteuningsmogelijkheden,
- Bijlagen met achtergrondinformatie.

INFORMATIE

Wat is asbest

Asbest is een mineraal dat tot en met 1993 onder meer gebruikt werd als dakbedekking, woningen, schuurtjes of andere bijgebouwen. Destijds was het een voordelig, isolerend en sterk materiaal. Het is bijvoorbeeld te vinden in de vorm van golfplaten, leien of gevelbekleding.

Asbest verweert in de loop van de tijd. Afhankelijk van weersinvloeden begint verwerking tussen de 20 en 30 jaar. Asbest bestaat uit heel kleine vezeltjes die niet zichtbaar zijn met het blote oog. Door het inademen van losse asbestvezels kan na lange tijd longkanker, longvlies-, of buikvlieskanker ontstaan. Asbest is alleen schadelijk als je losse vezels inademt. Hoe schadelijk hangt af van de totale hoeveelheid asbestvezels die je tijdens je leven inademt.

Verbod op asbestdaken

Om de gezondheidsrisico's van asbest te beperken is het vanaf 2024 niet meer toegestaan een asbestdak te hebben. Voor die tijd moeten asbestdaken verwijderd zijn. Na 2024 wordt het hebben van een asbestdak aangemerkt als milieudelict en is de gemeente verplicht om het verbod te handhaven.

Aandacht voor maatschappelijk vastgoed

Gebouwen met een maatschappelijke functie kennen vaak een hoog bezoekersaantal en bevinden zich meestal in een stedelijke omgeving. Daarom is het extra belangrijk om deze panden snel te ontdoen van het asbestdak. De omgevingsrisico's en gezondheidsrisico's worden daarmee weggenomen.

De gevolgen van calamiteiten zoals brand bij maatschappelijke objecten is meestal groot. Het gaat in veel gevallen om aanzienlijke oppervlaktes asbestdak waardoor de directe en indirecte schade groot is. De maatschappelijke functie van het pand wordt onderbroken en de omgeving wordt met ingrijpende gevolgen geconfronteerd.

Schade en aansprakelijkheid

Asbestdaken zijn vanaf 2024 niet meer verzekeraar. Afhankelijk van de verzekering is gevolgschade soms al eerder niet meer verzekerd. Dit financieel risico legt de urgentie bloot om zo snel mogelijk over te gaan tot verwijdering van het asbestdak.

Financiën en fiscaliteiten

Het verwijderen en eventueel vervangen van een asbestdak is een kostbare zaak. Afhankelijk van de omstandigheden kan gebruik worden gemaakt van fiscale voordelen die de financiële drempels verlagen om het dak te verwijderen. In de meeste gevallen echter is bij niet-commercieel maatschappelijk vastgoed sprake van vrijstelling van BTW waardoor BTW die leveranciers in rekening brengen, niet mag worden afgetrokken. Fiscale voordelen zoals die gelden voor bedrijven zijn voor verenigingen en stichtingen in veel gevallen niet van toepassing.

Koppelkansen met duurzaamheid, energietransitie en klimaatadaptatie

Door een dakvervanging te combineren met accommodatieverbetering en verduurzaming kunnen lange termijn voordelen ontstaan waardoor de financiële drempels worden verlaagd om de dakvervanging te bekostigen. Stimuleringsmaatregelen op gebied van duurzaamheid kunnen soms worden ingezet om het asbestdak te vervangen.

HANDELINGSPERSPECTIEVEN

Met het begrip handelingsperspectieven worden de opties bedoeld die pandeigenaren kunnen onderzoeken en toepassen om het asbestdak te vervangen en daarmee te voldoen aan het verbod op asbestdaken per 2024.

Keuze voor de toekomst

Het verbod op asbestdaken dwingt pandeigenaren ertoe na te denken over de toekomst en het gebruik van panden. Het gebruik van maatschappelijk vastgoed verandert in de loop der jaren doordat de samenstelling van de gebruikers ervan wijzigt. Meer leden of minder leden, toegevoegde of afgeschafte functies hebben allemaal invloed op het gebruik. Daarnaast is het een relevante vraag in hoeverre het toekomstig gebruik op dezelfde manier, meer of minder gaat plaatsvinden op basis van de verwachtingen. De vraag mag worden gesteld in hoeverre bestaande panden een toekomstvaste waarde hebben met het oog op het huidige en toekomstige gebruik.

Een keuze ten aanzien van behoud van het vastgoed voor de maatschappelijke functie is een eerste stap in de uitwerking van handelingsperspectieven.

Ook wanneer het toekomstig gebruik niet voor de hand ligt, dan nog kan het aantrekkelijk zijn om het asbestdak te vervangen met het oog op verkoop en beperking van (gezondheids)risico's en aansprakelijkheid.

In een aantal gevallen zal echter de conclusie worden getrokken dat de lasten van de dakvervanging niet opwegen tegen de baten en dat om die reden het pand wordt afgestoten.

Zelfwerkzaamheid bij verwijdering niet toegestaan

Voor eigenaren van maatschappelijk vastgoed is zelfwerkzaamheid bij verwijdering niet toegestaan. Voor het verwijderen van asbestdaken van panden moet bij maatschappelijk vastgoed altijd gebruik worden gemaakt van de diensten van een gecertificeerd bedrijf. Het aanbrengen van een nieuw dak kan wel plaatsvinden door zelfwerkzaamheid.

Financiering

Voor de bekostiging van de dakvervanging is niet altijd budget gereserveerd in de begroting. Om de benodigde middelen bij elkaar te brengen kan gekozen worden voor een combinatie van financieringsbronnen.

- Eigen middelen
- Leningen
- Bijdragen van derden
- Subsidies

Kosten verlagen en inkomsten verhogen

Het verwijderen en vervangen van een asbestdak kost geld. Eigenaren van niet-commercieel maatschappelijk vastgoed zijn in de meeste gevallen zelf verantwoordelijk voor het verwijderen en de bekostiging daarvan. Om de sloop of vervanging van het asbestdak te kunnen doen zijn verschillende opties in kaart gebracht om de kosten te verlagen en inkomsten te verhogen. De keuze om gebruik te maken van de verschillende mogelijkheden ligt uiteindelijk bij de pandeigenaar.

KOSTEN VERLAGEN

In dit hoofdstuk wordt er van uitgegaan dat de accommodatie behouden dient te blijven of waarvan het dak met het oog op afstoten van de accommodatie wordt vervangen.

Clusteraanpak organiseren

Het verwijderen en eventueel vervangen van een asbestdak kan goedkoper worden als meer vierkante meters dak voor sanering tegelijkertijd worden aangeboden. De schaalvoordelen leveren in de meeste gevallen ook een kostenverlaging op.

Clustering van de sanering van asbestdaken is een manier om kostenverlaging te bereiken. Clustering kan geografisch plaatsvinden door bijvoorbeeld in een kern, terrein of regio de opgave voor dakvervanging samen te organiseren en in de markt te zetten. Dit levert niet alleen mogelijke kostenvoordelen op, het kan ook bijdragen aan het tegengaan van versnippering van kennis.

Een andere vorm van clustering kan op functioneel vlak plaatsvinden. Per branche, organisatiesoort of sportfederatie kan op een overkoepelend niveau de bundeling van asbestdaken worden georganiseerd en in de markt worden gezet.

Clustering is een vorm van lokale of functionele vraagbundeling waardoor het voor saneringsbedrijven aantrekkelijker wordt om met een verwijderingsvraag of vervangingsvraag aan de slag te gaan.

Zelfwerkzaamheid bij aanbrengen nieuw dak

Het zelf verwijderen van asbestdaken is bij maatschappelijk vastgoed niet toegestaan. Na verwijdering staat het verenigingen en stichtingen echter vrij om een nieuw dak door middel van zelfwerkzaamheid aan te brengen. Zolang de wettelijke voorschriften hiervoor worden gevolgd biedt zelfwerkzaamheid mogelijkheden om kosten te besparen.

Tijdig meerdere offertes opvragen

Er is nog een grote oppervlakte asbestdaken te vervangen tot 2024 en de saneringscapaciteit onder saneringsbedrijven is beperkt. Het is dan ook de verwachting dat de saneringskosten per vierkante meter asbestdak gaan toenemen, naarmate de tijd vordert. Dit is een gevolg van de marktwerking die optreedt. Om de kosten zo laag mogelijk te houden is een tijdige offerte aanvraag van belang. Daarnaast is het natuurlijk verstandig om meerdere offertes aan te vragen.

INKOMSTEN VERHOGEN

Als de dakvervanging niet volledig uit eigen middelen kan worden gefinancierd, kan gekozen worden voor inkomstenverhogende maatregelen. Op hoofdlijnen is hierin onderscheid te maken in vier categorieën van financieringsbronnen.

Vergroten eigen middelen

Door inzet van de vereniging zelf en haar leden kan gewerkt worden aan het vergroten van inkomsten. Dit kunnen eenmalige of periodieke maatregelen zijn.

Verhoging contributie

Het (stapsgewijs) verhogen van bijdragen van leden (contributies) levert meer inkomsten op die ingezet kunnen worden voor de daksanering.

Sparen

Voordat het verbod van kracht wordt is er nog gelegenheid om te sparen voor dakvervanging. In de begrotingen van de komende jaren kan hiervoor een bedrag worden gereserveerd.

Verkoop slooppuin

Als wordt gekozen voor het slopen van de accommodatie, kan de opbrengst van het puin een bijdrage leveren aan de bekostiging van de sloop.

Aantrekken van vreemd vermogen

Als blijkt dat de draagkracht van de pandeigenaar en eventuele leden onvoldoende is om een dakvervanging te financieren is het aantrekken van vermogen van een optie om de dakvervanging te financieren.

Lening

Financierende instellingen zijn doorgaans alleen bereid tot het verstrekken van een lening, als zij een beperkt risico lopen. De terugbetaling moet in de meeste gevallen op een of andere manier zijn verzekerd. Een aantal gemeenten heeft beleid ten aanzien van garantstelling voor dit soort leningen voor maatschappelijke instellingen. Binnen sportorganisaties zijn diverse waarborgfondsen actief die hierin ook een rol kunnen spelen. Hieraan zijn bepaalde voorwaarden verbonden.

Dakverhuur

Er zijn bedrijven die daken onder bepaalde voorwaarden kunnen vervangen en voorzien van zonnepanelen voor energieopbrengsten. Afhankelijk van de situatie krijgt de pandeigenaar een vergoeding voor een bepaalde periode voor het huren van het dakoppervlak ten gunste van de energieproductie.

Daklease

Er zijn bedrijven die een nieuw dak leveren en aanbrengen waarvan de betaling in de periode daarna plaatsvindt. Dit kan worden gezien als een nieuw dak op afbetaling.

Bijdragen derden

Incidentele of structurele bijdragen van derden kunnen een deel van de oplossing leveren voor de dakvervanging.

Crowdfunding of collecte

Vele handen maken licht werk en dat geldt ook bij het organiseren van een crowdfundingactie of collecte.

Bijzondere evenementen en acties

Door het organiseren van evenementen worden extra inkomsten gegenereerd voor het bekostigen van de dakvervanging. Door een verbinding te leggen met bijvoorbeeld het investeren in energiematregelen kan zoiets extra aandacht trekken.

Sponsoring

Onder leden of binnen het netwerk van de maatschappelijke organisatie zijn vaak partijen te vinden die een rol kunnen spelen in een van de fasen van de dakvervanging. Een sponsorbijdrage kan bestaan uit financiële middelen, inzet van personeel of het leveren van diensten.

Vanuit een breed scala aan disciplines kan een bijdrage worden geleverd in de aanpak van het probleem. Hierbij kan worden gedacht aan inventarisatiebedrijven, saneringsbedrijven, transportbedrijven, opslag en verhuizingen, financiële dienstverlening, bouwbedrijven, schilders en installatiebedrijven.

Ook kan worden gedacht aan een gesponsorde activiteit waarmee extra inkomsten worden gegenereerd (sponsorloop bijvoorbeeld).

Subsidies en fondsen

Er zijn diverse subsidieregelingen beschikbaar die een bijdrage leveren in het verwijderen van asbestdaken. Een aantal subsidieregelingen en fondsen zijn gericht op de verduurzaming van vastgoed waarbij het mogelijk is een deel van de verwijderingsopgave mee te financieren.

RVO Verwijdering asbestdak

Deze subsidie bedraagt € 4,50 per m² verwijderd asbest dak. Subsidie voor het verwijderen van asbestdaken kan worden aangevraagd door degene die de rekening betaalt voor het verwijderen van het asbestdak. Particulieren, (agrarische) ondernemingen, non-profit organisaties en overheden komen in aanmerking voor deze subsidieregeling.

Subsidie aanvragen is mogelijk tot 31 december 2019. Er is een beperkt subsidiebudget beschikbaar. U vraagt de subsidie aan via [MijnRVO.nl](https://www.rvo.nl). Voor uw aanvraag heeft u eHerkenning (bedrijven) of DigiD (particulieren) nodig. <https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/subsidieregeling-verwijderen-asbestdaken>

Energiebesparende maatregelen (geld terug actie), subsidie (Ubs 3.3)

Beschikbaar voor privaatrechtelijke rechtspersonen (bijvoorbeeld BV, NV, stichtingen, sportverenigingen), maatschappen, vennootschappen onder firma, commanditaire vennootschappen of eenmanszaken.

Subsidie voor uitgevoerde energiebesparende maatregelen genoemd in het energieonderzoek. De subsidie voor de energiebesparende maatregelen is maximaal

25% van de subsidiabele kosten met een maximum van € 2.500,- per aanvrager. De subsidie voor advieskosten is maximaal 5% van het totale investeringsbedrag. De subsidie voor het energieonderzoek is € 200,- of € 400,- voor het energieonderzoek. Dit is afhankelijk van de energiekosten per jaar.

<http://www.overijssel.nl/@208283/energiebesparende/>

Subsidieregeling Energiebesparing en duurzame energie sportaccommodaties

De subsidieregeling Energiebesparing en duurzame energie sportaccommodaties (EDS) richt zich op sportverenigingen en sportstichtingen. Met de subsidie kunnen investeringen in energiebesparing en toepassing van duurzame energie worden gedaan bij sportaccommodaties.

<https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/subsidieregeling-energiebesparing-en-duurzame-energie-sportaccommodaties-eds>

Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)

Bedrijven en (non-profit) instellingen die hernieuwbare energie (gaan) produceren, kunnen gebruik maken van de subsidieregeling SDE+.

De subsidieregeling is bedoeld voor hernieuwbare energietechnieken en is onderverdeeld in de categorieën Biomassa, Geothermie, Water, Wind (land, meer en primaire waterkering) en Zon. De SDE+ categorie Wind op Zee heeft haar eigen budget en aanvraagprocedure.

<https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/stimulering-duurzame-energieproductie-sde>

Energielening Overijssel, subsidie (Ubs 3.5)

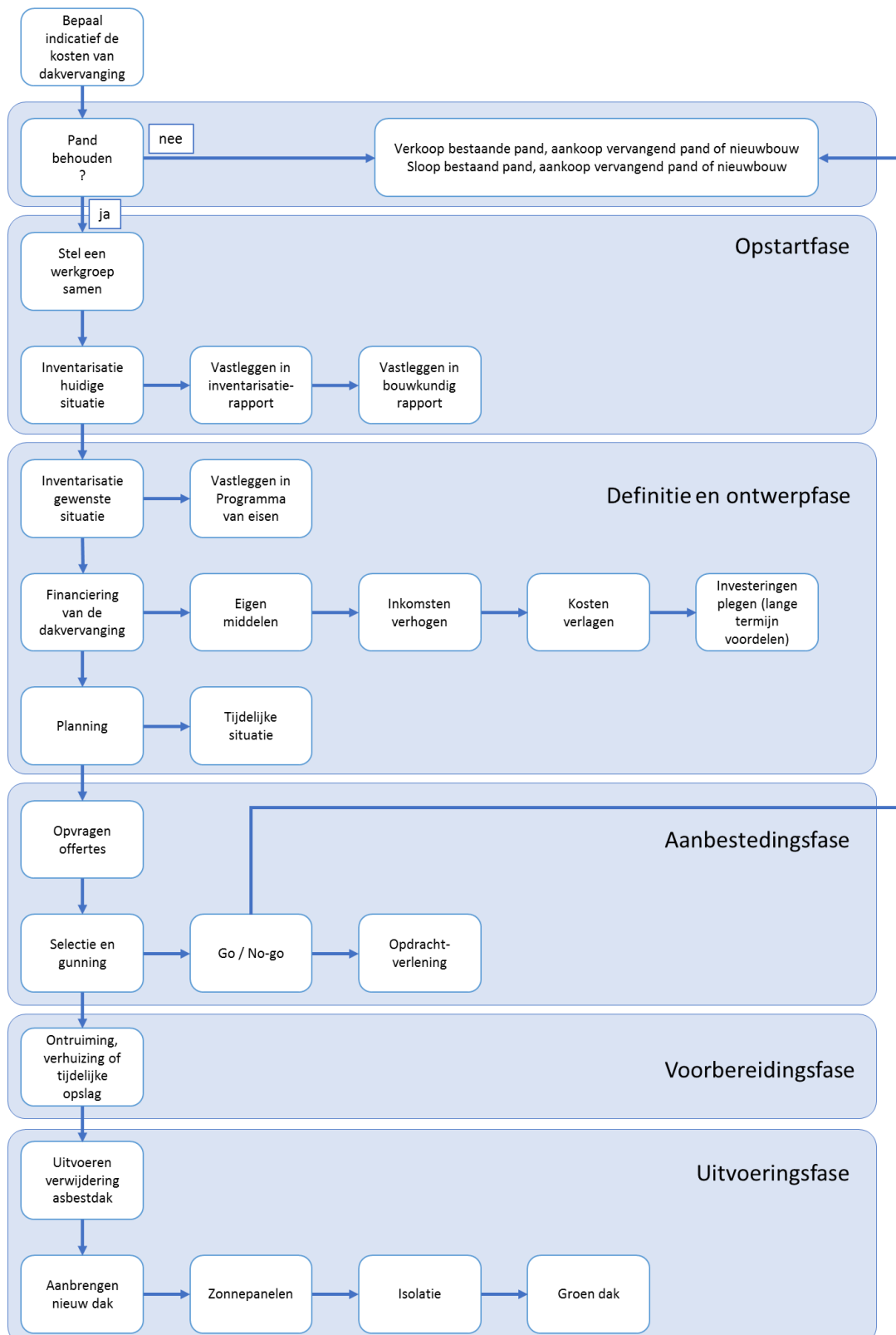
Privaatrechtelijke rechtspersonen (bijvoorbeeld stichtingen, sportverenigingen of kerkgenootschappen), maatschappen, vennootschappen onder firma, commanditaire vennootschappen, eenmanszaken.

Rentekorting op een lening voor energiemaatregelen uit de geldende Energielijst. De lening zelf sluit u af bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn).

<https://www.overijssel.nl/loket/subsidies/@L1J/energielening/>

STAPPENPLAN DAKVERVANGING

Aan de hand van verschillende projectfasen wordt een handreiking gegeven om stapsgewijs aan de opgave te kunnen voldoen van het verbod. Iedere pandeigenaar loopt daarin zijn eigen route en kan daar zelf invulling aan geven. De handreiking is geen blauwdruk maar wil een leidraad bieden voor eigenaren van maatschappelijk vastgoed.

GEMEENTELIJKE ONDERSTEUNING

Gemeenten kunnen zorgen voor een versnelling van de bewustwording met als doel dat eerder en meer asbestdaken worden verwijderd.

Informatie

De inventarisatie biedt een goed handvat om het gesprek aan te gaan met de eigenaren van maatschappelijk vastgoed met een asbestdak. Het aantal objecten per gemeente is van een omvang waarbij een persoonlijke benadering mogelijk is. Dat kan een eerste stap zijn om bewustwording te creëren, versnelling op gang te brengen en de rol van de gemeente te duiden.

Financieel

Indien een gemeente de financiële ruimte en heeft en daar voor kiest, kan in het verlengde van diverse voorbeelden voor maatschappelijk vastgoed een aanvulling of verbijzondering worden gemaakt in subsidiemaatregelen voor verwijderen van asbestdaken. Een hogere tegemoetkoming per gesloopte m² asbestdak zou hier een uitwerking van kunnen zijn.

Om pandeigenaren te ondersteunen kan de gemeente faciliteren door een garantstelling of leenmogelijkheid aan te bieden. Een goed voorbeeld van een algemene regeling is te vinden bij de gemeente Kampen in de *Beleidsnota garantstellingen en leningen voor amateursportverenigingen en culturele instellingen*.

Organisatie

Dakvervanging is voor pandeigenaren een ingrijpende gebeurtenis. Om verenigingen en stichtingen op weg te helpen kan via het gemeentelijk informatiepunt of website informatie worden gegeven welke stappen naar een duurzame accommodatie kunnen worden gezet. De inzet van consultants op gebied van sport en cultuur kunnen een ambassadeursrol vervullen om de bekendheid over het onderwerp te vergroten.

Gemeenten die een beleid hebben om gemeentelijk accommodaties te privatiseren kunnen hierin de aandacht voor de vervanging van asbestdaken meenemen.

In een aantal gevallen zal maatwerk nodig zijn om tot een oplossing te komen. Daarvoor is capaciteit van de ambtelijke ondersteuning nodig.

Kwaliteit

Gemeenten staan niet alleen voor een uitdaging op het gebied van asbestdaken, ook de energietransitie en klimaatadaptatie zijn voor de komende jaren een relevant beleidsthema. Door de verschillende onderdelen te koppelen, kan meer kwaliteit ontstaan.

Het vervangen van asbestdaken of herbestemmen van locaties met maatschappelijk vastgoed biedt kansen voor toegevoegde ruimtelijke kwaliteit.

Locaties waar veel personen en met name kinderen komen, zouden prioriteit moeten krijgen in de aanpak van asbestdaken. Het (gezondheids)risico van de daken zelf en gevolgschade bij calamiteiten zijn de redenen om hier mee actief aan de slag te gaan.

Bijlagen

Overzicht maatschappelijk vastgoed per gemeente

Aantal panden per gemeente	Maatschappelijk < 35 m2	Maatschappelijk > 35 m2	Waarvan leidak bijeenkomst > 35 m2
Almelo	2	16	4
Borne	0	9	4
Dalfsen	0	15	3
Deventer	3	24	9
Dinkelland	0	8	4
Enschede	1	19	7
Haaksbergen	1	10	2
Hardenberg	2	21	onbekend
Hellendoorn	1	7	2
Hengelo	2	14	1
Hof van Twente	3	30	7
Kampen	36	20	8
Losser	1	12	4
Oldenzaal	0	6	3
Olst Wijhe	9	14	8
Ommen	1	4	onbekend
Raalte	0	14	7
Rijssen-Holten	1	18	6
Staphorst	0	5	2
Steenwijkerland	5	16	6
Tubbergen	1	10	5
Twenterand	1	7	0
Wierden	0	11	3
Zwartewaterland	0	7	2
Zwolle	3	18	11

Oppervlakte per gemeente	Maatschappelijk < 35 m2	Maatschappelijk > 35 m2	Waarvan leidak bijeenkomst > 35 m2
Almelo	43	5.826	2.740
Borne	0	2.249	1.609
Dalfsen	0	8.129	3.236
Deventer	65	15.371	10.824
Dinkelland	0	4.265	2.131
Enschede	31	6.522	5.327
Haaksbergen	15	5.250	2.881
Hardenberg	62	5.490	onbekend
Hellendoorn	17	1.340	884
Hengelo	31	4.790	794
Hof van Twente	51	16.157	4.490
Kampen	619	10.556	9.576
Losser	30	7.838	2.901
Oldenzaal	0	5.154	4.573
Olst Wijhe	248	6.056	4.463
Ommen	14	1.744	onbekend
Raalte	0	8.124	5.942
Rijssen-Holten	33	6.536	4.604
Staphorst	0	3.826	66
Steenwijkerland	109	10.182	6.505
Tubbergen	34	6.617	4.334
Twenterand	25	2.479	0
Wierden	0	2.821	1.038
Zwartewaterland	0	4.352	2.679
Zwolle	38	10.448	8.238

Subsidieoverzicht

Regeling	Omschrijving	Verantwoordelijke orgaan	Particulieren	Bedrijven	Stichtingen / verenigingen	Niet voor	Minimum	Maximum	Opmerkingen	Info
Energieleening Overijssel Ubs 3.5	Rentekorting op een lening voor energiemaatregelen uit de geldende Energielijst.	provincie Overijssel	nee	ja	ja		€ 10.000	€ 100.000	De lening zelf sluit u af bij het overijssel.nl/oket/subsidies/ Stimuleringsfonds gemeenten (SVN). Zonnepanelen alleen op dakten vrij van asbest. Geldt niet voor windturbines.	overijssel.nl/oket/subsidies/
Energiebesparende maatregelen (geldt terug actie), subsidie (Ubs 3.3)	Voor energiebesparende maatregelen en energieonderzoek	provincie Overijssel	nee	ja	ja	VVE's	€ 4.000		Energieonderzoek niet subsidiabel voor sportverenigingen. Dat loopt via De Groene Club. Niet voor energieopwekking.	overijssel.nl/oket/subsidies/
Energiebespaarlening	Voor energiemaatregelen aan woningen	Nationaal Energie bespaarfonds / SVN	ja	nee	nee		€ 2.500	€ 25.000	50% lening inzetten voor verwijdering asbestdak. Alleen in combinatie met dakisolatie (ook 50%)	energiebespaarlening.nl
Duurzaamheidslening	Voor energiebesparende maatregelen	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN) / gemeente en provincie	ja	nee	nee		per gemeente	per gemeente	Afsluitkosten	svn.nl
Stimuleringslening	Onderhoud, verduurzaming, renovatie of restauratie	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN) / gemeente en provincie	ja	ja	ja		per gemeente	per gemeente	Afsluitkosten	svn.nl
MKB Energielening	Zie stimuleringslening bedrijven		nee	ja	ja		per gemeente	per gemeente	Afsluitkosten	svn.nl
BNG Duurzaamheidsfonds	Projecten die bijdragen aan de duurzaamheidsdoelstellingen van een gemeente of provincie	BNG en VNG	nee	ja	nee		€ 100.000	€ 2.500.000		svn.nl
Investeringssubsidie duurzame energie ISDE	tegenoetkoming bij de aankoop van zonnepanelen, warmtepompen, biomassaketels en pelletkachels	RVO	ja	ja	ja					rvo.nl
Subsidieregeling Energiebesparing en duurzame energie sportaccommodaties	Energiebesparing en toepassingen van duurzame energie bij sportaccommodaties	RVO	nee	nee	ja		€ 3.000	€ 125.000 per jaar		rvo.nl
Subsidierегeling verwijderen asbestdaken	Voor verwijderen van asbestdaken	RVO	ja	ja	ja			€ 25.000 per adres	Achteraf aanvragen. Loopjij t/m 2019 op=op	rvo.nl
Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)	Duurzame energieproductie Biomassa, Geothermie, Water, Wind (land, meer en primaire waterkering) en Zon		nee	ja	ja		afhankelijk van energieprijs	afhankelijk van energieprijs		rvo.nl
Restauratiefonds	onderhoud renovatie restauratie van monumenten	Restauratiefonds	ja	ja	ja					restauratiefonds.nl
Duurzame monumentlening	energiebesparende maatregelen van monumenten	Restauratiefonds	ja	nee	nee				50% meefinancieren van de asbestsanering i.c.m. dakisolatie	restauratiefonds.nl
Duurzame Scholenfonds	Monumenten	Restauratiefonds	nee	nee	ja					restauratiefonds.nl
Kleinschaligheidsinvesteringssafte k (KIA)	Schoolgebouwen	Belastingdienst	nee	ja	nee		€ 2.301	€ 314.673		belastingdienst.nl
Energie Investeringsaftrek (EIA)	investeringen in energiebesparende bedrijfsmiddelen en duurzame energie	Belastingdienst	nee	ja	nee				ondernemers die in Nederland inkomsten- of vennootschapsbelasting betalen	belastingdienst.nl